

Congres Cliëntenraad: inspraak in kwaliteit 9 december 2016



Workshop informele versus formele medezeggenschap

Jaap Zwitser
9 december 2016

INHOUD

- Wat is formele medezeggenschap?
- Wat is informele medezeggenschap?
- Wat zou u willen?

Formele medezeggenschap

- De bevoegdheid om invloed uit te oefenen op de besluitvorming in een zorginstelling (iBMG van de Erasmusuniversiteit, 2016)
- leunt op vertegenwoordiging (indirecte participatie)
- Formeel: WMCZ, WOR of overeenkomst
- Adviesrechten, recht op informatie
- Geschillencommissie en rechtspraak

Informele medezeggenschap

- Meestal geen in wet verankerde bevoegdheid
- Ook wel 'inspraak' genoemd (VWS).
- = De mogelijkheid van alle individuele cliënten om direct jegens de zorgaanbieder hun wensen en meningen kenbaar te maken
- Dus: aangelegenheden die direct van invloed zijn op dagelijks leven

Informele medezeggenschap

- Inspraak is een vorm van directe participatie
- Er zijn verschillende manieren waarop de cliënt zijn mening kan laten blijken. Dat kan individueel richting de aanbieder, maar evenzeer collectief

Informele medezeggenschap

Is informele mz nodig??

- iBMG: sec regelen van een wettelijke verplichting tot een vertegenwoordigend orgaan van cliënten wel een noodzakelijke, maar *geen voldoende voorwaarde* voor effectieve medezeggenschap.
- *Voor effectieve medezeggenschap* noemt het iBMG een aantal *principes* die in de organisatie moeten zijn gewaarborgd en die derhalve ook voor nieuwe WMCZ belangrijk zijn:
 - medezeggenschap is gebaat bij *variëteit*, dus ruimte hiervoor
 - *experimenteer* met nieuwe vormen van medezeggenschap en leer
 - zorg voor *contact* tussen het vertegenwoordigend orgaan en degenen die zij vertegenwoordigt en
 - zorg dat de stemmen van *verschillende* groepen cliënten worden gehoord.

Informele medezeggenschap

- Dus als u het belangrijk vindt: werk aan contacten met achterban + inspraak

Over achterban:

- Voorontwerp nieuwe WMCZ: CR's moeten zich goed laten voeden door de cliënten binnen de organisatie.
- Contacten met de achterban
- Aanbieder moet dat bevorderen
- CR wordt conform MvT verplicht in het *eigen reglement* inzake de werkwijze vast te leggen op welke wijze hij de wensen van “cliënten” inventariseert en de “cliënten en vertegenwoordigers” informeert over zijn werkzaamheden en de resultaten (responsiviteit met achterban).
- NB: ook los van de WMCZ belangrijk!

Informele medezeggenschap

- CR wordt conform MvT verplicht in het eigen reglement inzake de werkwijze vast te leggen op welke wijze hij de wensen van “cliënten” inventariseert en de “cliënten en vertegenwoordigers” informeert over zijn werkzaamheden en de resultaten (responsiviteit met achterban).

Informele medezeggenschap

Waar aan denken:

- Voorontwerp: gedacht kan worden aan aangelegenheden betreffende maaltijden, douchen, de (her)inrichting van leefruimtes, dagbesteding, huisregels etc. De categorie aangelegenheden 'die direct van invloed zijn op het dagelijks leven van cliënten'
- betreft derhalve een *breed scala* van aangelegenheden. De keuze voor een zodanig ruime omschrijving is bewust gemaakt..
- Wel dient de zorgaanbieder de inspraak uiteraard *aan te laten sluiten bij de aard van de zorgverlening en de groep van cliënten*. Een voorbeeld is dat bij zorgverlening aan zwaar verstandelijk beperkten uiteraard zoveel mogelijk de wensen van de betrokken *cliënten* moeten worden geïnventariseerd, maar dat zeker ook de *vertegenwoordigers actief* moeten worden *betrokken* bij de inspraak.

Informele medezeggenschap

Concrete voorbeelden:

- Individuele raadplegingen,
- Periodiek naar wensen en meningen vragen.
- Bijeenkomsten in de recreatiezaal, (anonieme) vragenlijsten, spiegelgesprekken, et cetera
- Enquêtes, huiskamergesprekken
- Panels, focusgroepen en familieberaden
- Deze laatste ter onderscheiding van familieraden met WMCZ-rechten
- Voorts: cliënten- en/of familieorganisaties

Informele medezeggenschap

- Relatie met Zorgbrede Governancecode 2017: begrip belanghebbende:
- Dialoog en verantwoording
- Kwaliteitsagenda:
- Versterk positie cliëntenraden en betrek verwanten

Voorontwerp:

- Info-plicht resultaten naar cliënten/vertegenwoordiger
- CR betreft resultaten bij werkzaamheden
- Toezicht Inspectie Gezondheidszorg (IGZ)

Informele medezeggenschap

Hoe gaat overheid verder:

- WMCZ vernieuwen (inspraak + relatie CR met achterban)
- Staatssecretaris: “de komende tijd wil ik samen met vooruitstrevende cliëntenraden en zorgaanbieders bijzondere aandacht geven aan goede en vernieuwende manieren van medezeggenschap”
- Toezicht IGZ op WMCZ en Zorgbede
Governancecode

Wat zou u willen

- Is inspraak naast formele mz een nieuwe mode of een nieuwe trend?

Hoe ziet u één en ander:

- Als lid van een Cliëntenraad
- Als niet lid van een Cliëntenraad
- Wat kunnen we zelf doen?